

УДК 330.341.1

DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.17>**Чіков І.А.**

аспірант

Вінницький національний аграрний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2128-5506>

ОЦІНКА РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У науковій роботі досліджено актуальне питання оцінки рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств. Проаналізовано теоретичні підходи до визначення сутності поняття «інноваційний потенціал». На основі опрацьованої літератури було сформовано авторське бачення зазначеної економічної категорії. В рамках даної роботи було досліджено існуючі підходи щодо оцінювання інноваційного потенціалу підприємств. Наведено переваги та недоліки використання кожного з них. Визначено, що діагностика рівня інноваційного потенціалу підприємства, згідно ресурсного підходу, здійснюється на предмет наявності вільних фінансово-економічних ресурсів для забезпечення проведення інноваційної діяльності. Запропоновано трикомпонентну модель оцінки інноваційного потенціалу аграрних підприємств, яка ще на стадії планування інноваційної діяльності дозволяє визначити доцільність її проведення.

Ключові слова: інноваційний потенціал, інноваційна діяльність, інноваційний проєкт, аграрні підприємства, ресурсний підхід, модель оцінки.

Постановка проблеми. Розробка та використання новітніх інноваційних технологій та процесів є пріоритетним напрямком розвитку аграрних підприємств, що спрямований на підвищення конкурентоспроможності виробництва.

Здійснення інноваційної діяльності аграрними підприємствами супроводжується рядом проблем, однією з яких є особливість їх діяльності. Однак, раціональне використання інноваційного потенціалу дозволить перейти на новий етап розвитку підприємства та під-

---

вищити ефективність діяльності аграрного сектору економіки загалом.

Оцінка рівня інноваційного потенціалу підприємства дає можливість керівництву визначити вектор інноваційного розвитку, а також здійснювати оперативне управління інноваційною діяльністю для забезпечення можливості переходу підприємства на випуск конкурентоспроможної продукції – це значно підвищить стійкість та динамічність бізнес-процесів до вимог зовнішнього середовища.

Механізм прийняття рішення на аграрних підприємствах, щодо здійснення інноваційної діяльності, вимагає проведення ґрунтовного аналізу фінансово-господарської діяльності як самого підприємства, так і його підрозділів. Таким чином, етап оцінки можливостей підприємства можна вважати базовою детермінантою успішної інноваційної діяльності.

Відповідно до цього, актуалізується питання здійснення поточної оцінки рівня інноваційного потенціалу аграрними підприємствами для планування здійснення інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До найбільш вагомих наукових результатів за напрямом дослідження проблем визначення поняття «інноваційний потенціал» належать роботи таких вчених, серед яких Глушенкова А.А. [4], Чабан В.Г. [17], Володін С.А., Чекамова О.І. [1], Чухрай Н.І. [19], Ілляшенко С.М. [7], Федулова Л.І. [15], Гаєвська Л.М. [3]. Крім цього, дослідженням у напрямі оцінки можливостей підприємства щодо впровадження інновацій займалися такі вчені, як Грицуленко С.І., Орлов В.М., Отливанська Г.А., Уманська І.І. [5], Чубай В.М. [18], Лагодієнко В.В., Лагодієнко Н.В. [11], Мартюшева Л.С., Калишенко В.О. [13], Яковлева Н.Г. [21], Карюк В.І. [9] та інші. Наявність значної кількості публікацій у сфері інноваційного розвитку підприємств вказує на актуальність даної проблематики в сучасних умовах. Проте, незважаючи на значні наукові здобутки вчених, на сьогодні ще не сформовано уніфікованого підходу щодо оцінки рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств, що і зумовило вибір напрямку дослідження.

Метою статті є формування підходу до оцінки інноваційного потенціалу аграрних підприємств. Для досягнення поставленої мети було поставлено та вирішено ряд завдань: досліджено теоретичні підходи щодо розуміння сутності поняття «інноваційний потенціал» та сформовано авторське визначення даної економічної категорії; здійснено аналіз підходів щодо оцінки рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств; побудовано систему оцінки інноваційного потенціалу аграрних підприємств; визначено рівень інноваційного потенціалу обраного суб'єкта господарювання.

Вклад основного матеріалу. Сучасна кон'юнктура ринку характеризується новими умовами ведення конкуренції, які залежать від інноваційно-активного вектору розвитку учасників ринку. Інноваційно-активний вектор розвитку аграрних підприємств характеризується удосконаленням виробничої бази, оновленням системи ресурсного та матеріально-технічного забезпечення, адаптацією збутової мережі до вимог зовнішнього середовища.

Беззаперечним є той факт, що успішне функціонування суб'єктів господарювання в сучасних умо-

вах – в умовах глобалізаційних процесів, неможливе без інноваційного вдосконалення.

Постійне оновлення виробництва, на базі результатів наукових досягнень, стає ключовим фактором зростання та підвищення ефективності діяльності аграрних підприємств. Підприємства, що формують свою стратегічну поведінку на основі інноваційного підходу, мають більшу вірогідність зберегти та підвищити свою конкурентоспроможність в довгостроковій перспективі [2].

Інноваційно-активний вектор розвитку підприємств обумовлюється наявністю певного рівня інноваційного потенціалу, який відображає здатність суб'єкта господарювання до інноваційних трансформацій.

У вузькому розумінні, поняття «інноваційний потенціал» трактується як наявність ресурсів або здатність для здійснення інноваційної діяльності. Розглядаючи дане поняття в широкому сенсі, можна виділити ряд підходів до трактування зазначеного поняття. Найбільш часто вживаним вважається ресурсний підхід, в рамках якого, інноваційний потенціал розглядають як сукупність різних видів ресурсів, що можуть бути використані для забезпечення проведення інноваційної діяльності [1; 4; 17; 19].

Серед альтернативних підходів, можна виділити такі, згідно яких, інноваційний потенціал розглядається як здатність суб'єкта господарювання здійснювати інноваційну діяльність або комплекс взаємопов'язаних дій і заходів направлених на розробку інновацій [3; 7; 15].

Розглянемо трактування авторів більш детально (табл. 1).

Як можна бачити, аналіз літературних джерел демонструє наявність значної диференціації в поглядах науковців при трактуванні даного поняття. В зв'язку з вище наведеним, вважаємо за доцільне навести власне трактування зазначеного поняття. Отже, інноваційний потенціал – це багатогранна економічна категорія, зі складною структурою взаємозалежних елементів, яка характеризує рівень готовності суб'єкта господарювання до оновлення або переорієнтації в рамках обраної інноваційної стратегії.

Наявність інноваційного потенціалу є життєво-обхідною умовою для досягнення цілей інноваційної діяльності. Інакше кажучи, від рівня інноваційного потенціалу залежить рівень інноваційності проекту, яке підприємство в змозі реалізувати.

Аналіз літературних джерел [6; 20] дозволяє виділити чотири рівні інноваційності проектів:

1) радикальні інновації – це такі інновації, які руйнують усталене бачення про продукт чи послугу, пропонуючи тим самим щось кардинально нове;

2) напівридикальні (трансформаційні) інновації – в рамках даного типу інновацій, об'єктом змін чи оновлень є не продукція чи послуга, а бізнес-модель – інновація впливає лише на внутрішні процеси підприємства. Такого роду інновації можуть проявлятися при впровадженні ефективних маркетингових ноу-хау, нових логістичних ланцюгів тощо. Перевагою таких інновацій є неймовірна складність копіювання підприємствами-конкурентами;

3) поліпшуючі (підтримуючі) інновації – це інновації з новими або оновленими властивостями, які, по

Таблиця 1 – Теоретичні підходи щодо визначення інноваційного потенціалу підприємства

Автор(и)	Визначення
«сукупність ресурсів»	
Володін С.А., Чекамова О.І. [1]	«...наявність та готовність до використання системи засобів і ресурсів при веденні інноваційної діяльності з метою одержання конкурентних переваг»
Глушенкова А.А. [4]	«...наявність ресурсів у поєднанні з умовами, які забезпечують сукупну можливість підприємства генерувати нові знання та впроваджувати інновації»
Чабан В.Г. [17]	«...наявні та приховані можливості залучення та використання ресурсів, спрямованих на сприйняття, впровадження нововведень, які можуть бути залучені для досягнення цілей економічних суб'єктів»
Чухрай Н.І. [19]	«...інтегрована сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів підприємства, що використовуються в процесі здійснення інноваційної діяльності»
«спроможність (здатність) підприємства»	
Гасвська Л.М. [3]	«...стратегічна здатність підприємства до реалізації невикористаних можливостей інноваційних ресурсів (виробничі, інтелектуальні та інформаційні ресурси, необхідні для здійснення інноваційної діяльності підприємства)»
Ілляшенко С.М. [7]	«...здатність до втілення досягнень науки і техніки у конкретні товари, спрямовані на задоволення запитів споживачів»
Федулова Л.І. [15]	«...міра готовності виконати завдання, що забезпечують досягнення поставленої інноваційної мети, тобто міра готовності до реалізації проекту чи програми інноваційних стратегічних змін»

Джерело: складено автором на основі опрацьованої літератури

своїй суті, є більш сучасними версіями уже існуючих продуктів чи послуг;

4) покрокові (поступові) інновації – це інновації, які є переважно результатом вдосконалення існуючих продуктів, послуг, процесів чи технологій, з метою підвищення їх продуктивності, покращення функціональності, якості тощо.

Відповідно до наведеної класифікації, стає очевидним і наступне – чим вищий рівень інноваційності проекту має на меті реалізувати підприємство, тим більшу кількість ресурсів необхідно витратити для досягнення мети.

Планування інноваційної діяльності без попередньої оцінки інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання може призвести до проблем з розподілом грошових коштів. Тобто, існує така ймовірність, що підприємству може не вистачити ресурсів для реалізації інноваційного проекту, що може призвести до призупинення не лише інноваційної, а й поточної господарської діяльності.

Існуюча диференціація поглядів науковців, щодо трактування поняття «інноваційний потенціал», спричинила появу відповідної кількості методів його оцінювання.

Так, наприклад Грицуленко С.І., Орлов В.М., Отливанська Г.А. та Уманська І.І. [5] пропонують оцінювати рівень інноваційного потенціалу методом експертних оцінок з наступним зведенням часткових показників в єдиний інтегральний показник. На нашу думку, показники, які можуть бути отримані лише експертним шляхом, враховуючи високу ймовірність наявності суб'єктивізму в результатах анкетування, ставлять під сумнів обґрунтованість результуючого показника.

Цікавий підхід пропонує Чубай В.М. [18], в рамках якого, аналіз інноваційного потенціалу здійснюється шляхом порівняння фактичних показників досліджуваного підприємства з певними еталонними показникам. В свою чергу, Лагодієнко В.В. та Лагодієнко Н.В. [11]

пропонують визначати рівень інноваційного потенціалу з використанням функції бажаності Харрінгтона. Суть методики полягає в комплексній оцінці складових досліджуваного підприємств шляхом перетворення абсолютних значень показників у безрозмірну шкалу бажаності. Однак, у наведених підходах, на нашу думку, існує проблема набору оптимальної кількості показників, які б могли в повній мірі характеризувати предмету область дослідження.

Як можна бачити, зазначені підходи мають значні відмінності як в методичному, так і в інструментальному плані. Однак, більшість думок вчених сходяться в тому, що визначення рівня інноваційного потенціалу підприємства супроводжується низкою проблем: по-перше, процес оцінювання рівня інноваційного потенціалу вимагає значного обсягу інформації, яка часто є закритою для дослідників; по-друге, більшість підходів будуються на різних наборах показників, що мають різну розмірність та спосіб розрахунку, що ускладнює першочергову задачу визначення рівня інноваційного потенціалу; по-третє, в переважній своїй більшості, підходи ґрунтуються на складних математичних моделях, які призводять до отримання результатів, які часто не мають обґрунтованого економічного змісту; по-четверте, серед підходів, існують такі, які передбачають використання коефіцієнтів вагомості, що може свідчити про суб'єктивність отриманих результатів; по-п'яте, процес діагностики рівня інноваційного потенціалу ускладнюється необхідністю врахування галузевих особливостей функціонування суб'єктів господарювання та масштабів виробничої діяльності [9; 13; 18; 21].

Аналіз літературних джерел [8; 12; 14; 15] показує, що як у випадку з підходом до трактування поняття, так і у випадку з підходом до оцінки рівня інноваційного потенціалу, більшість науковців схиляється до ресурсного підходу. В рамках даного підходу, діагностика рівня інноваційного потенціалу підприємства здійснюється на предмет наявності вільних фінансово-

економічних ресурсів для здійснення інноваційної діяльності.

Так, наприклад Чабан В.Г. [17] пропонує визначати рівень інноваційного потенціалу шляхом аналізу фінансових показників. Згідно його позиції, це дає змогу оцінити рівень достатності джерел для покриття запасів і витрат, що є базою для класифікації фінансово-економічної позиції підприємства за станом його фінансової стійкості. Схожої думки дотримуються Левкович О.В. та Калашнікова Ю.М. [12] та вважають, що однією з найбільш важливих складових, яка характеризує інноваційний потенціал підприємства, та одночасно є необхідною умовою його інноваційної діяльності, є фінансова стійкість. Колмакова О.М. та Смачило В.В. [10] вважають, що оцінка інноваційного потенціалу повинна здійснюватися на предмет наявності вільних фінансових ресурсів підприємства, що дозволяє керівництву, прийняти рішення про можливість реалізації інноваційної стратегії.

В зв'язку зазначеним, пропонуємо здійснювати діагностику рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств шляхом аналізу фінансових ресурсів суб'єкта господарювання на предмет їх наявності для покриття поточних витрат і формування запасів у контексті забезпечення інноваційної діяльності.

Пропонований підхід ще на стадії планування інноваційної діяльності дозволяє визначити доцільність її проведення.

Оцінку рівня інноваційного потенціалу пропонуємо представити у вигляді трикомпонентної моделі визначення типу фінансової стійкості, базою для якої є система абсолютних показників забезпеченості запасів джерелами їх формування (1):

$$IP^* = \{ [IP_1(\pm K_1)], [IP_2(\pm K_2)], [IP_3(\pm K_3)] \}, \quad (1)$$

де, IP^* – рівень інноваційного потенціалу; $\pm K_1$ – надлишок (+) або нестача (-) власних джерел фінансування; $\pm K_2$ – надлишок (+) або нестача (-) власних та довгострокових позикових засобів; $\pm K_3$ – надлишок (+) або нестача (-) загального обсягу фінансових ресурсів; $K_{1,2,3}$ – часткові компоненти моделі.

Часткові компоненти моделі, в свою чергу, визначаються згідно системи умов (2):

$$IP_i(K_i) = \begin{cases} 1, K_i \geq 0 \\ 0, K_i < 0 \end{cases} \quad (2)$$

На першому етапі даної методики необхідно розрахувати показники, які характеризують наявність фінансових ресурсів для забезпечення процесу формування запасів:

1) оцінка наявності власних джерел фінансування ВДФ – визначається як різниця між власним капіталом (ВК) та необоротними активами підприємства (НА);

2) оцінка наявності власних та довгострокових позикових засобів ВДЗ – обчислюється як сума обсягу власних джерел фінансування (ВДФ) та обсягу довгострокових зобов'язань і забезпечень (ДЗ);

3) оцінка наявності загального обсягу фінансових ресурсів ЗФР – розраховується шляхом суми обсягу власних та довгострокових позикових засобів (ВДЗ) та обсягу короткострокових зобов'язань і забезпечень (КЗ).

Далі, визначаються часткові компоненти, які характеризують рівень забезпеченості запасів і витрат відповідними джерелами їх формування:

1) надлишок (+) або нестача (-) власних джерел фінансування (K_1) визначається як різниця між показником наявності власних джерел фінансування та обсягом запасів і поточних біологічних активів (ЗП) (3):

$$K_1 = \text{ВДФ} - \text{ЗП} \quad (3)$$

2) надлишок (+) або нестача (-) власних та довгострокових позикових засобів (K_2) визначається як різниця між показником наявності власних та довгострокових позикових засобів та обсягом запасів і поточних біологічних активів (4):

$$K_2 = \text{ВДЗ} - \text{ЗП} \quad (4)$$

3) надлишок (+) або нестача (-) загального обсягу фінансових ресурсів (K_3) визначається як різниця між показником наявності загального обсягу фінансових ресурсів та обсягом запасів і поточних біологічних активів (5):

$$K_3 = \text{ЗФР} - \text{ЗП} \quad (5)$$

Зазначені показники є компонентами моделі (1) за результатами комбінації яких, здійснюється безпосередня оцінка рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств.

Аналіз літературних джерел [8; 16], в комплексі з методичною базою трикомпонентної моделі, дозволив сформулювати чотири рівні інноваційного потенціалу аграрних підприємств:

1) «Високий рівень інноваційного потенціалу» – характеризується високим рівнем забезпеченості власними ресурсами, відповідно, покриття витрат, для ведення інноваційної діяльності, може здійснюватися за рахунок вільних коштів без позикових засобів. Трикомпонентна модель буде мати вигляд (6):

$$IP = \{1,1,1\}, \quad (6)$$

2) «Середній рівень інноваційного потенціалу» – характеризується нормальним рівнем фінансової стійкості підприємства, що дозволяє повністю покривати поточні витрати господарської діяльності, але для забезпечення ефективної інноваційної діяльності необхідно залучати додаткові кошти із зовнішніх джерел фінансування. Модель, в такому випадку, формується наступним чином (7):

$$IP = \{0,1,1\} \quad (7)$$

3) «Низький рівень інноваційного потенціалу» – характеризується низьким рівнем фінансового забезпечення поточних виробничих запасів і витрат. Питання, про здійснення інноваційної діяльності, може мати місце лише при залученні значних фінансових коштів із зовнішніх джерел. Трикомпонентна модель, буде мати вигляд (8):

$$IP = \{0,0,1\} \quad (8)$$

4) «Інноваційний потенціал відсутній» – характеризується критичним рівнем фінансової стійкості. Інноваційна діяльність, за фактом дефіциту або відсутності джерел фінансування витрат, неможлива. Трикомпонентна модель, в такому випадку, буде мати вигляд (9):

$$IP = \{0,0,0\} \quad (9)$$

Для практичної реалізації описаного підходу, було обрано сільськогосподарське підприємство ПрАТ «Дашківці» Вінницької області. Основний вид економічної діяльності підприємства за КВЕД 01.11 – вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур.

В якості джерела вихідної інформації виступає фінансова звітність суб'єкта господарювання, а саме форма № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) за 2015-2020 рр.

Згідно описаному підходу, на першому етапі було розраховано показники, які характеризують наявність фінансових ресурсів для забезпечення процесу формування запасів (табл. 2).

Далі, розраховано набір часткових компонентів, які характеризують рівень забезпеченості запасів і витрат відповідними джерелами їх формування (табл. 3).

За результатами комбінації часткових компонентів, згідно моделі (1), визначено рівень інноваційного потенціалу ПрАТ «Дашківці» у 2015-2020 рр. (табл. 4).

Отже, результати проведеного дослідження дозволяють зробити висновок, що протягом наведеного періоду, діяльність ПрАТ «Дашківці» характеризується високим рівнем забезпеченості запасів

і витрат відповідними джерелами їх формування. Це свідчить про можливість покриття витрат для забезпечення як інноваційної, так і поточної господарської діяльності.

За досліджуваній період було досягнуто значне підвищення рівня інноваційного потенціалу за виключенням 2016 року, протягом якого спостерігалася нестача загальної величини власних обігових коштів для покриття витрат поточної господарської діяльності.

Висновки. Описаний в роботі підхід до оцінки рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств дозволяє проаналізувати суб'єкт господарювання на факт наявності фінансово-економічних ресурсів для здійснення інноваційної діяльності.

Інформація про рівень інноваційного потенціалу дозволить керівництву підприємств діагностувати рівень їх інноваційного розвитку по принципу «до-після», тобто відслідковувати позиції попереднього і поточного фінансового стану підприємства.

В якості перспектив подальшого розвитку дослідження, на нашу думку, вбачається розробка механізму прийняття рішення про планування інноваційної діяльності в комплексі з результатами прогнозування ймовірності настання банкрутства.

Таблиця 2 – Показники наявності фінансових ресурсів ПрАТ «Дашківці» у 2015-2020 рр., тис. грн

Показник	Роки					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ЗП	34078	55418	80176	85114	53245	60303
ВДФ	42366	50581	83694	128461	168808	214421
ВДЗ	42413	53693	83694	128461	168808	214421
ЗФР	54788	66069	96071	140839	181187	226801

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Таблиця 3 – Часткові компоненти забезпеченості запасів і витрат відповідними джерелами їх формування ПрАТ «Дашківці» у 2015-2020 рр., тис. грн

Компоненти	Роки					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
K_1	8288	-4837	3518	43347	115563	154118
K_2	8335	-1725	3518	43347	115563	154118
K_3	20710	10651	15895	55725	127942	166498

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Таблиця 4 – Рівень інноваційного потенціалу ПрАТ «Дашківці» у 2015-2020 рр.

Роки	Часткові компоненти			Результуюча трикомпонентна модель	Рівень інноваційного потенціалу
	K_1	K_2	K_3		
2015	≥ 0	≥ 0	≥ 0	$IP_h^* = \{1,1,1\}$	високий
2016	< 0	< 0	≥ 0	$IP_m^* = \{0,0,1\}$	низький
2017	≥ 0	≥ 0	≥ 0	$IP_h^* = \{1,1,1\}$	високий
2018	≥ 0	≥ 0	≥ 0	$IP_h^* = \{1,1,1\}$	високий
2019	≥ 0	≥ 0	≥ 0	$IP_h^* = \{1,1,1\}$	високий
2020	≥ 0	≥ 0	≥ 0	$IP_h^* = \{1,1,1\}$	високий

Джерело: розраховано автором

Список використаних джерел:

1. Володін С.А., Чекамова О.І. Теоретичні засади формування і реалізації інноваційного потенціалу в розвитку економіки. *Економіка АПК*. 2017. № 5. С. 65–72.
2. Вострякова В.Ю. Розвиток інноваційного потенціалу підприємства дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2016. 235 с.
3. Гаєвська Л.М. Інноваційний потенціал підприємства та його оцінка. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. С. 192–196.
4. Глушенкова А.А. Структура інноваційного потенціалу підприємств сфери телекомунікацій та інформатизації. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. № 4 (18). С. 100–106.
5. Грицуленко С.І., Орлов В.М., Отливанська Г.А., Уманський І.І. Інноваційний потенціал оператора зв'язку: формування, оцінка та ефективність використання : монографія. Одеса : ВМВ, 2013. 260 с.
6. Даниленко Ю.А. Характеристики та класифікації інновацій та інноваційного процесу. *Наука та інновації*. 2018. Т. 14. № 3. С. 15–30.
7. Ілляшенко С.М. Менеджмент та маркетинг інновацій : монографія. Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. 616 с.
8. Калініченко Л.Л. Кількісна оцінка інноваційного потенціалу підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 30. С. 107–112.
9. Карюк В.І. Вплив інноваційного потенціалу на соціально-економічний розвиток підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5193> (дата звернення: 29.03.2022)
10. Колмакова О.М., Смачило В.В. Оцінка інноваційного потенціалу будівельного підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 32. С. 270–274.
11. Лагодієнко В.В., Лагодієнко Н.В. Моделювання оцінки інноваційної спроможності промислових підприємств. *Збірник наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики»*. 2019. № 1 (28). С. 280–289.
12. Левкович О.В., Калашнікова Ю.М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776> (дата звернення: 29.03.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.76
13. Мартюшева Л.С., Калишенко В.О. Інноваційний потенціал підприємства як об'єкт економічного дослідження. *Фінанси України*. 2002. № 10. С. 61–66.
14. Мірошник Р.О., Меренюк Л.В. Проблеми використання та оцінки інноваційного потенціалу підприємств. *Проблеми економіки та управління*. 2008. № 611. С. 191–197.
15. Федулова Л.І., Колош М.О. Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення результативності реструктуризації. *Наукові праці МАУП*. 2007. № 3. С. 48–51.
16. Хмизова О.В., Сисан О.М. Напрями розвитку інноваційного потенціалу підприємства. *Наукові праці. Економіка*. 2016. № 273. С. 83–88.
17. Чабан В.Г. Структура інноваційної інфраструктури: венчурний капітал. *Фінанси України*. 2004. № 4. С. 35–40.
18. Чубай В.М. Аналіз інноваційного потенціалу підприємства у процесі формування і реалізації інноваційної стратегії підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 8 (110). С. 183–190.
19. Чухрай Н.І. Формування інноваційного потенціалу підприємства: маркетингове та логістичне забезпечення : монографія. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2002. 316 с.
20. Шестаков Д.Ю. Специфіка інноваційного проекту як передумова управління ризиками інвестиційного портфеля на ринках венчурного капіталу. *Бізнес Інформ*. 2019. № 4. С. 92–97. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-92-97>
21. Яковлева Н.Г. Оцінка інноваційного потенціалу підприємств та ефективності його використання. *Вісник КНТЕУ*. 2005. № 1. С. 45–52.

References:

1. Volodin S.A., Chekamova O.I. (2017) Teoretychni zasady formuvannia i realizatsii innovatsijnoho potentsialu v rozvytku ekonomiky [Theoretical foundations for the formation and implementation of innovative potential in the development of the economy]. *Economics of agro-industrial complex*, no. 5, pp. 65–72.
2. Vostriakova V.Yu. (2016) *Rozvytok innovatsijnoho potentsialu pidpryemstva* [Development of innovative potential of the enterprise] (PhD Thesis), Kyiv: Kyiv National University of Economics Names of Vadim Hetman.
3. Haievska L.M. (2017) Innovatsiinyi potentsial pidpryemstva ta yoho otsinka [Innovative potential of the enterprise and its evaluation]. *Global and national problems of the economy*, no. 15, pp. 192–196.
4. Hlushenkova A.A. (2016) Struktura innovatsijnoho potentsialu pidpryemstv sfery telekomunikatsij ta informatyzatsii. [Structure of innovative potential of enterprises in the field of telecommunications and informatization]. *Economics. Management. Business*, vol. 4, no. 18, pp. 100–106.
5. Hrytsulenko S.I., Orlov V.M., Otylvanska H.A., Umanskyj I.I. (2013) *Innovatsiinyj potentsial operatora zv'язku: formuvannia, otsinka ta efektyvnist' vykorystannia* [Innovative potential of the telecom operator: formation, evaluation and efficiency of use]. Odessa: VMV. (in Ukrainian)
6. Danylenko Yu.A. (2018) Kharakterystyky ta klasyfikatsii innovatsij ta innovatsijnoho protsesu [Characteristics and classifications of innovation and innovation process]. *Science and innovation*, vol. 13, no. 3, pp. 15–30.
7. Illiashenko S.M. (2004) *Menedzhment ta marketynh innovatsij* [Management and Marketing Innovation]. Sumy: VTD «University Book». (in Ukrainian)
8. Kalinichenko L.L. (2010) Kilkisna otsinka innovatsijnoho potentsialu pidpryemstv [Quantitative assessment of the innovative potential of enterprises]. *Bulletin of the Economics of Transport and Industry*, no. 30, pp. 107–112.
9. Kariuk V.I. (2016) Vplyv innovatsijnoho potentsialu na sotsialno-ekonomichnyj rozvytok pidpryemstva [The impact of innovation potential on the socio-economic development of the enterprise]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy] (electronic journal), no. 10. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5193> (accessed 29 March 2022).
10. Kolmakova O.M., Smachylo V.V. (2010) Otsinka innovatsijnoho potentsialu budivelnogo pidpryemstva [Assessment of the innovative potential of a construction enterprise]. *Bulletin of the Economics of Transport and Industry*, no. 32, pp. 270–274.

11. Lahodiienko V.V., Lahodiienko N.V. (2019) Modeliuvannia otsinky innovatsijnoi spromozhnosti promyslovykh pidpriemstv [Modeling of assessment of innovative capacity of industrial enterprises]. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 1, no. 28, pp. 280–289.
12. Levkovych O.V., Kalashnikova Yu.M. (2021) Finansova stijkist' iak peredumova innovatsijnoho rozvytku pidpriemstva [Financial stability as a prerequisite for innovative development of the enterprise]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy] (electronic journal), no. 4. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776> (accessed 29 March 2022).
13. Martiusheva L.S., Kalyshenko V.O. (2002) Innovatsijnyj potentsial pidpriemstva iak ob'iekt ekonomichnoho doslidzhennia [Innovative potential of the enterprise as an object of economic research]. *Finances of Ukraine*, no. 10, pp. 61–66.
14. Miroshnyk R.O., Mereniuk L.V. (2008) Problemy vykorystannia ta otsinky innovatsijnoho potentsialu pidpriemstv [Problems of use and evaluation of innovative potential of enterprises]. *Problems of economics and management*, no. 611, pp. 191–197.
15. Fedulova L.I., Kolosh M.O. (2007) Innovatsijnyj potentsial pidpriemstva iak faktor zabezpechennia rezultatyvnosti restrukturyzatsii [Innovative potential of the enterprise as a factor in ensuring the effectiveness of restructuring]. *Scientific works of IAPM*, no. 3, pp. 48–51.
16. Khmyzova O.V., Cysan O.M. (2016) Napriamy rozvytku innovatsijnoho potentsialu pidpriemstva [Directions of development of innovative potential of the enterprise]. *Scientific works. Economics*, no. 273, pp. 83–88.
17. Chaban V.H. (2004) Skladova innovatsijnoi infrastruktury: venchurnyj kapital [Component of innovation infrastructure: venture capital]. *Finance of Ukraine*, no. 4, pp. 35–40.
18. Chubaj V.M. (2010) Analiz innovatsijnoho potentsialu pidpriemstva u protsesi formuvannia i realizatsii innovatsijnoi stratehii pidpriemstva [Analysis of the innovative potential of the enterprise in the process of formation and implementation of the innovative strategy of the enterprise]. *Actual problems of the economy*, vol. 8, no. 110, pp. 183–190.
19. Chukhraj N.I. (2002) *Formuvannia innovatsijnoho potentsialu pidpriemstva: marketynhove ta lohistychno zabezpechennia* [Formation of innovative potential of the enterprise: marketing and logistics support]. Lviv: Lviv Polytechnic National University Publishing House. (in Ukrainian)
20. Shestakov D.Yu. (2019) Spetsyfika innovatsijnoho proektu iak peredumova upravlinnia ryzykamy investytsijnoho portfelia na rynkakh venchurnoho kapitalu [The specificity of the innovative project as a prerequisite for managing the risks of the investment portfolio in the venture capital markets]. *Business Inform*, no. 4, pp. 92–97.
21. Yakovleva N.H. (2005) Otsinka innovatsijnoho potentsialu pidpriemstv ta efektyvnosti joho vykorystannia [Assessment of the innovative potential of enterprises and the effectiveness of its use]. *Bulletin of KNUTE*, no. 1, pp. 45–52.

Chikov Illia

Vinnitsia National Agrarian University

ASSESSMENT OF THE LEVEL OF INNOVATIVE POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

World experience of management in synthesis with the experience of domestic agricultural producers confirms the thesis of the priority of scientific and technological progress and active innovation processes in the development of agricultural enterprises. In the context of this, it becomes clear that the successful operation of economic entities requires systematic, purposeful innovation of entrepreneurial activity. The ability of an enterprise to carry out its activities effectively depends on the level of its innovation potential, as it is the assessment of innovation potential that allows to determine the vector of innovative development and highlight key benefits of the enterprise, among other market participants. The decision-making process at agricultural enterprises on the implementation of innovative activities requires a comprehensive analysis of financial and economic activities of the enterprise. Accordingly, the issue of assessing the level of innovation potential of agricultural enterprises for planning innovation is relevant. The purpose of scientific work is to form an approach to assessing the innovative potential of agricultural enterprises. Within the framework of the set goal, theoretical approaches to understanding the essence of the concept of «innovation potential» were analyzed and the author's definition of this concept was formed; the analysis of approaches to assessing the level of innovation potential of agricultural enterprises and the advantages and disadvantages of each of them; the three-component model of innovative potential of agricultural enterprises is given and the expediency of its practical application is scientifically substantiated; based on the proposed model, the level of innovation potential of the selected business entity was determined. The proposed model allows to determine the feasibility of its implementation at the stage of planning innovation activities. Information on the level of innovation potential will allow the management of enterprises to diagnose the level of their innovative development on a «before-after» basis, i.e., to monitor the position of the previous and current financial condition of the enterprise.

Key words: *innovation potential, innovation activity, innovation project, agricultural enterprises, resource approach, evaluation model.*

JEL classification: C13, B49, O13, O31